

คู่มือความรู้ทางการเงิน

คู่มือความรู้ทางการเงิน

ชื่อหนังสือ

คู่มือความรู้ทางการเงิน

ISBN

978-616-7372-79-2

คณะผู้จัดทำ

คณะกรรมการบริหารโครงการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน
(Financial Literacy)

จัดพิมพ์

ศูนย์วิจัย จ.ก.ส.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

พิมพ์ครั้งที่ 1

สิงหาคม 2558

จำนวน

3,000 เล่ม

ศิลปกรรมและพิมพ์

บริษัท อิมเมจบุ๊กส์ จำกัด

สารผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร นอกจากการให้บริการทางการเงินแล้ว ธ.ก.ส. ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ อาทิ ความรู้ด้านการบริหารจัดการกระบวนการการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย ตลอดจนการช่วยเหลือด้านการตลาด อีกหนึ่งความรู้ที่ไม่อาจละเลยได้ คือ ความรู้ทางการเงิน ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ไม่เพียงจะช่วยให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านการเงินของครัวเรือนได้ ยังช่วยบริหารการเงินในการประกอบอาชีพให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นคง และยั่งยืน ภายใต้สถานการณ์ที่มีความผันผวน ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

จากการสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า คนไทยมีความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติทางการเงินที่ยังต่ำอยู่ เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค โดยเฉพาะกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับไม่สูง ธ.ก.ส. ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ทางการเงินแก่เกษตรกรลูกค้าและบุคคลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเยาวชนที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ในอนาคต โดยจัดทำเนื้อหาความรู้ทางการเงินที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ของ ธ.ก.ส. อาทิ การประชุมกลุ่มลูกค้า สถานีวิทยุท้องถิ่น ชุดเครื่องมือประกอบการสอน เอกสารต่างๆ รวมทั้งคู่มือการให้ความรู้ทางการเงินฉบับนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

ในฐานะผู้จัดการ ธ.ก.ส. ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาความรู้ที่เผยแพร่ผ่านช่องทางการสื่อสารของ ธ.ก.ส. ตามโครงการให้ความรู้ทางการเงิน ที่ทางคณะผู้จัดทำได้ทุ่มเทกำลังกายและกำลังความคิดจัดทำขึ้นนี้ จะเป็นประโยชน์และบรรลุเป้าหมายในการให้ความรู้ทางการเงิน การช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกค้าและเยาวชนได้ตามที่มุ่งหวัง

(นายลักษณ์ วจนานวัช)

ผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

คำนำ

การจัดการเรื่องการเงินส่วนบุคคล มีความสำคัญต่อแต่ละครัวเรือน การที่ทุกคนต้องหาเงินและใช้เงิน จึงต้องคำนึงถึงจำนวนเงินที่ได้มาให้มีเพียงพอหรือ “สมดุล” กับจำนวนเงินที่ต้องใช้จ่ายออกไป “การจัดการการเงินในครัวเรือน” จะทำให้ทราบถึงที่มาและที่ไปของเงิน เมื่อหลายๆ ครัวเรือนสามารถจัดการได้ ก็จะมีผลต่อการจัดการการเงินในชุมชน ซึ่งสุขภาพการเงินในชุมชนจะเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ แห่ง “ความสมดุลทางการเงินในครัวเรือน”

คู่มือความรู้ทางการเงินเป็นองค์ความรู้ที่เป็นแนวทางเพื่อการจัดการ หรือ “การวางแผนทางการเงิน” เพื่อให้บุคคลในครัวเรือนรู้จักวางแผนการเก็บออม และการใช้เงิน การวางแผนทางการเงินเป็นการคาดคะเนในเรื่องของการเงินไว้ล่วงหน้า ให้สามารถบริหารเงินที่มีอยู่ให้เกิดความสมดุลในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน การจัดการการเงินในครัวเรือนจึงเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลในครัวเรือนสามารถวิเคราะห์การรับ – จ่ายเงินได้ตามเป้าหมาย

การที่บุคคลมีความรู้ทางการเงิน และแต่ละครอบครัวมีความเข้าใจสามารถวางแผนทางการเงิน ทุกคนในชุมชนสามารถร่วมกันวิเคราะห์แหล่งเงินในชุมชนที่มีผลต่อครัวเรือน ก็จะทำให้เกิดความสมดุลทางการเงินได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อ “สุขภาพการเงินในชุมชน” ทั้งระบบ

คณะผู้จัดทำ
สิงหาคม 2558

สารบัญ

ความเป็นมาและความสำคัญ	08
ตอนที่ 1 รู้ชีวิต	12
รู้คำพ่อสอน	13
รู้ตนเอง	18
รู้รับรู้จ่าย	25
ตอนที่ 2 รู้การออม	36
รู้ออมก่อนใช้	37
รู้ออมแบบไหน	42
รู้ผลตอบแทน	48
ตอนที่ 3 รู้ก่อนกู้	57
รู้คิดก่อนกู้	59
รู้ประเภทเงินกู้	60
รู้ดอกเบี้ย	61
รู้แหล่งเงินกู้	65
รู้หลักใช้เงินกู้	67
รู้การชำระหนี้	68
เอกสารอ้างอิง	70
ภาคผนวก	71

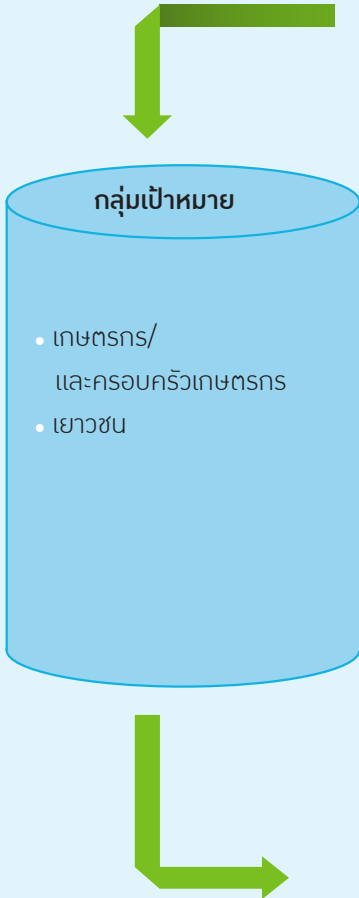
ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดทำคู่มือ

จากรายงานผลสำรวจทักษะความรู้ทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ในปี พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา เพื่อติดตามระดับความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติทางการเงินของคนไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดกลยุทธ์และจัดลำดับความสำคัญในการส่งเสริมทักษะทางการเงินที่เหมาะสม โดยการสำรวจครอบคลุมการวัด 3 ด้านหลัก คือ ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน อายุตั้งแต่ 15-89 ปี ความรู้ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป รายได้ตั้งแต่ 7,800-52,000 บาทต่อเดือน พบว่า ระดับคะแนนทักษะทางการเงินของคนไทยได้ค่าเฉลี่ย 12.9 คะแนน หรือ 58.5% ของคะแนนเต็ม 22 คะแนน เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของ 14 ประเทศที่ร่วมโครงการสำรวจทักษะทางการเงินกับ OECD พบว่า คะแนนของคนไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 13.7 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ถือว่าคนไทยยังอยู่ในระดับด้อย ด้านความรู้ทางการเงิน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 46.8 % ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม 8 และมีคนไทยมากกว่า 30 % ที่มีคะแนนความรู้ทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขณะที่คะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ด้านพฤติกรรมทางการเงินทำคะแนนได้ 65.6 % และทัศนคติทางการเงินได้ 64.5 % ของคะแนนเต็ม

นอกจากนี้ พบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ จะมีคะแนนทักษะทางการเงินต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งการให้ความรู้ทางการเงินจะช่วยปรับให้บุคคลมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้ ความรู้ทางการเงินที่คนไทยยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้คือ การคำนวณดอกเบี้ยของสินเชื่อ และการคำนวณดอกเบี้ยทบต้นของเงินฝาก ไม่เข้าใจนโยบายคุ้มครองเงินฝากและความเข้าใจถึงมูลค่าของเงินตามกาลเวลา ขณะที่ด้านพฤติกรรมทางการเงินที่คนไทยส่วนหนึ่งยังปฏิบัติได้ไม่เหมาะสม คือ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การเปรียบเทียบข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ และการไม่กู้ยืมหากรายรับไม่เพียงพอ หากพิจารณาระดับภาคและจังหวัด พบว่า ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนทักษะทางการเงินต่ำที่สุด และจังหวัดที่พบว่ามีคะแนนทักษะทางการเงินต่ำในทุกภาคเป็นจังหวัดที่มีธุรกรรมทางการเงินไม่มากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น

จากรายงานผลสำรวจทักษะความรู้ทางการเงินของ ธปท. ในปี พ.ศ. 2556 ดังกล่าว ธ.ก.ส. ซึ่งดูแลระบบสินเชื่อและเงินฝากสำหรับประชาชนภาคชนบทและในเขตเมือง จึงได้จัดทำโครงการให้ความรู้ทางการเงินสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกร ครอบครัวยุคใหม่ และกลุ่มเยาวชน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับโครงการเดิมที่ ธ.ก.ส. ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน คือ โครงการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน โครงการโรงเรียนธนาคาร โดยจัดทำเป็น Road Map Financial Literacy ดังนี้

Road Map Financial Literacy เพื่อความยั่งยืนของเกษตรกร

วัตถุประสงค์

- ให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ทางการเงิน เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน
- ให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ทางการเงินได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

ระยะแรก ทำทันที

(สิงหาคม 2557-สิงหาคม 2558)

1. จัดตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการและคณะทำงานโครงการให้ความรู้ทางการเงิน (ชุดย่อย)

2. การสื่อสาร เน้นรูปแบบที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ

สื่อสิ่งพิมพ์ : แผ่นพับ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : Digital Signage

สื่อบุคคล : ทีวีวิทยุชุมชน

3. การอบรมให้ความรู้แก่พนักงาน ธ.ก.ส. ให้มีความเชี่ยวชาญและสามารถให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

4. การประเมินความรู้ทางการเงินก่อนและหลังได้รับความรู้

5. ความร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ การฝึกอบรม และอื่นๆ

สร้างเครือข่ายพันธมิตร

ยึดความสอดคล้องกับวิถีชีวิต

ระยะที่สอง ทำต่อเนื่อง (2 ปี)
(กันยายน 2558-กันยายน 2560)

1. จัดทำสื่อ/กิจกรรม
 - คู่มือความรู้ทางการเงิน
 - หลักสูตรการฝึกอบรม
 - เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. การพัฒนาเว็บไซต์และบูรณาการความรู้ทางการเงิน ผ่าน Web Site เพื่อให้ความรู้ทางการเงินโดยเฉพาะ
3. การวิจัยและพัฒนา (R&D)

นวัตกรรมทางการเงิน

กลยุทธ์

วัยและสะดวก

บทบาทที่ปรึกษา

ใช้ต้นแบบเป็นเครือข่าย

โครงการที่ดำเนินการแล้ว

1. จัดทำบัญชีครัวเรือน (ฝพช.)
2. โรงเรียนธนาคาร (ฝฝ.)
3. สื่อให้ความรู้ด้านการออมเงินแก่ประชาชน (ฝฝ.)
- 4) ให้ความรู้ทางการเงินแก่พนักงาน ธ.ก.ส. (สพท.)
- 5) ให้ความรู้ทางการเงินโดยปราชญ์เกษตรกร (สสว.)

ตอนที่ 1 รู้ชีวิต

รู้คำพ่อสอน – รู้ตนเอง – รู้รับรู้จำ

1. รู้คำฟ้อง

คำสอนของ “พ่อแห่งแผ่นดิน”

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือนตัวอาคาร

คำว่าพอเพียง มีความหมายว่า พอมีพอกิน แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอกิน แม้ว่าบางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ก็ทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางเพื่อความยั่งยืนสำหรับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ที่ส่งผลต่อประเทศชาติ โดยแต่ละสมาชิกของสังคมไทยควรยึดหลักการ **“คำว่าพอเพียง”** ดังนี้

1. **ประหยัด** ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หวังร่ำรวยในทางลัด

2. **ประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง** สุจริต แม้จะต้องเผชิญกับการท้าทายและปัญหาที่ล่อใจในการก้าวไปสู่สิ่งที่ต้องทุจริต ก็ละหรือทำให้ได้

3. **ละเลิกการเบียดเบียน** เลิกแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการค้าขายแบบต่อสู้กันเองอย่างรุนแรง และไร้ศีลธรรม

4. ขวนขวยไผ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นถึงขั้นพอเพียง และเป็นตัวของตัวเองที่ยึดไว้ว่าแค่นี้ก็เพียงพอ ทำให้ครอบครัวมีความสุข

5. ลดละสิ่งชั่ว ในตัวเองให้หมดไป ช่วยกันสร้างให้หรือรังสรรค์สังคมอย่างมีศีลธรรมกำกับมากยิ่งขึ้น

หลายคนไม่มีความสุขจากการเป็นหนี้เพราะไม่เพียงพอต่อสิ่งที่อยากได้ คือการปล่อยให้ความอยากได้ มีอิทธิพลมากกว่าความพอเพียง ซึ่งความสุขแบบพอเพียง (ด้วยการไม่เป็นหนี้) เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก เพียงแค่เราเริ่มมีวินัยทางการเงินกับตนเอง แต่หากการดำเนินชีวิตต้องการซึ่งปัจจัยสี่ เงินไม่เพียงพอก็สามารถก่อหนี้ได้ตามความจำเป็น เพราะแนวคิดจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ต้องวิเคราะห์ตนเองและครอบครัวให้ได้ โดยการรู้ชีวิต รู้จักการวิเคราะห์สิ่งที่จำเป็น ยึดหลักแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

ส่วนที่ 3 คำนิยาม

ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล

ส่วนที่ 4 เจาะไข

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน 2 เงื่อนไข ดังนี้

1) **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

2) **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน และมีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 5 แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

แนวคิดดังกล่าว แสดงภาพประกอบตามคำพอสอน ดังนี้

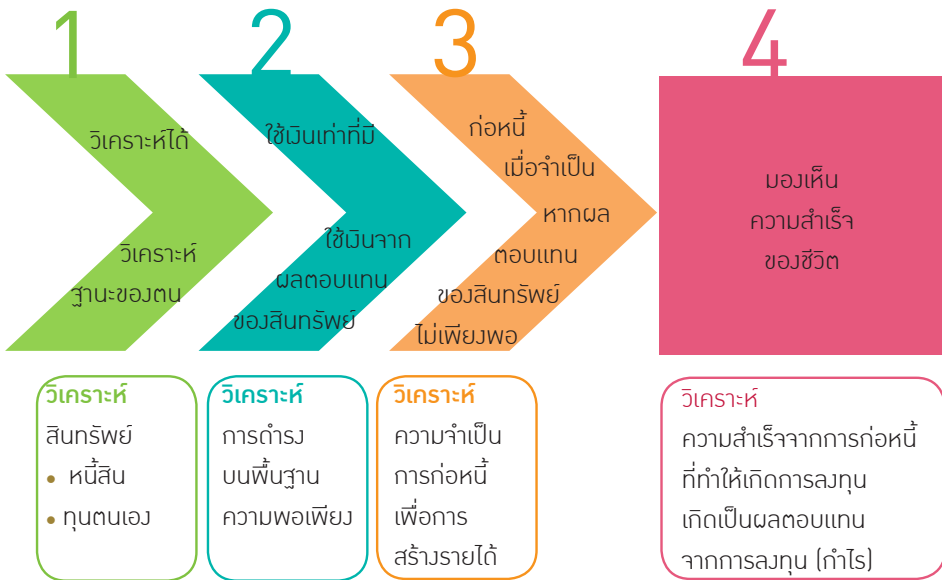
ที่มา : <http://เศรษฐกิจพอเพียง.net/>

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และการปรับตัวของเกษตรกร เพื่อลดต้นทุนในการผลิตสินค้าต่างๆ

2. รู้ตนเอง

การวิเคราะห์ฐานะตนเองและครอบครัวได้

รู้ใช้ชีวิต “ต้องรู้จักวิเคราะห์ฐานะของตนเองและครอบครัว

รู้ชีวิตต้องประเมินฐานะตนเองและครอบครัว เพื่อสะท้อนฐานะที่แท้จริงของบุคคลและครอบครัว โดยพิจารณาถึงสินทรัพย์ที่มีอยู่ทั้งหมด ภาระหนี้สินที่ต้องชดใช้ และสินทรัพย์ส่วนที่คงเหลือเมื่อหักด้วยภาระหนี้สินแล้ว หรือเรียกว่า **“ทุนตนเอง”** หรือ **“มูลค่าเงินทุนที่แท้จริงของตนและครอบครัว”** ซึ่งสามารถประเมินได้โดยการแยกหมวดรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนตนเอง ตามสมการหรือวิธีการคำนวณอย่างง่าย ดังนี้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2557)

เช่น ครอบครัวเกษตรกร นายดำ แดงดี มีบ้าน 1 หลัง มูลค่า 550,000 บาท ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย และที่นา รวม 2 แปลงมูลค่า 750,000 บาท รถยนต์ 1 คัน มอเตอร์ไซด์ 1 คัน มูลค่ารวม 250,000 บาท แต่มีหนี้สิน 230,000 บาท หนี้กองทุนหมู่บ้าน 38,000 บาท พิจารณาฐานะทางการเงินของครอบครัว นายดำ แดงดี โดยคำนวณหาทุนตนเองหรือสินทรัพย์สุทธิ ดังนี้

จากสมการหรือวิธีการคำนวณข้างต้น

สินทรัพย์

หนี้สิน

ทุนตนเองหรือ
สินทรัพย์สุทธิ

$$550,000 + 750,000 + 250,000 \\ = 1,550,000 \text{ บาท}$$

(สัดส่วน 100)

$$230,000 + 38,000 \\ = 268,000 \text{ บาท}$$

(สัดส่วน 17)

$$1,550,000 - 268,000 \\ = 1,282,000 \text{ บาท}$$

(สัดส่วน 83)

จากสมการข้างต้น วิเคราะห์ฐานะของตนเองและครอบครัว ได้จากมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 1,550,000 บาท แต่มีหนี้สินรวมทั้งสิ้น 268,000 บาท ดังนั้นสินทรัพย์รวมทั้งสิ้นเป็นทุนของตนเอง หรือ สินทรัพย์สุทธิเพียง 1,280,000 บาท

หรือ วิเคราะห์ได้ว่า สินทรัพย์รวมทั้งสิ้นของครอบครัว นายดำแดงดี รวมเท่ากับ 1,550,000 บาท เกิดจากการก่อหนี้ 268,000 บาท ที่เหลือเป็นทุนของตนเองหรือครอบครัว จำนวน 1,282,000 บาท หรือ คำนวณจากสมการ คือ

สินทรัพย์	หนี้สิน	ทุนตนเองหรือสินทรัพย์สุทธิ
1,550,000	- 268,000	= 1,282,000
(100)	(17)	(83)
	หรือ	
สินทรัพย์	หนี้สิน	ทุนตนเองหรือสินทรัพย์สุทธิ
1,550,000	= 268,000	+ 1,282,000
(1,550,000)	=	(1,550,000)

*ครอบครัวนายคำแดงดี มีหนี้สินร้อยละ 17 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด

สรุป

$$\begin{aligned} \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} &= \text{หนี้สิน} + \text{ทุนตนเอง (สินทรัพย์สุทธิ)} \\ \text{ทุนตนเอง} &= \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} - \text{หนี้สิน} \end{aligned}$$

สมการเก็บออมเพื่อความมั่นคงทางการเงิน

“ออม” อย่างมีเป้าหมาย
ต้องมุ่งมั่นตั้งใจเก็บออมให้ได้

ไอંગชีวิต

การรู้ชีวิตคือ การรู้จักจักตนเองและเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น การรู้จักตนเอง (Self-awareness) รวมถึงการรับรู้และรู้จักความสามารถของตนเอง จะต้องรู้ว่าเราเป็นคนอย่างไร รู้อารมณ์ของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกที่เหมาะสม เริ่มจากการรู้ตัว หรือการมีสติ การรู้จักตนเองเป็นการวางรากฐานของตนเองและครอบครัว รู้จักคิด รู้จักใช้เงินทองที่หามาได้ แยกใช้ แยกเก็บออม เพื่ออนาคตที่มั่นคง ดำรงตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยอมรับสิ่งที่ผิดพลาด และความสามารถเท่าที่มีอยู่ ต่อสู้กับความลำบาก รวมทั้งการยอมรับและเข้าใจผู้อื่น จะได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การรู้จักตนเองต้องเรียนรู้ถึงแผนชีวิต สามารถคิดและจัดการแผนชีวิตได้อย่างรู้ทิศทาง รู้ที่มาแห่งรายได้ รู้แนวทางที่ต้องใช้จ่ายที่จำเป็น มองเห็นถึงส่วนที่ต้องเก็บออม พร้อมทั้งจะดำเนินการตามแผนการควบคุมปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน และการประเมินผลเพื่อให้เห็นผลอย่างถูกต้องและชัดเจน จึงจะสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีทิศทาง แผนจึงเป็นแสงไฟส่องทางสามารถนำแผนมาเป็นเครื่องมืออุดรูรั่วของรายได้ในครัวเรือนที่จะมีผลต่อการออมและเกิดการลงทุนในครัวเรือนได้มากขึ้น แผนจึงเปรียบเสมือนไอ้งชีวิตที่วิเคราะห์ได้หลายแนวทาง ดังภาพ (ไอ้งชีวิต) ดังนี้

รู้ตนเอว ตามหลักทฤษฎีโง่งชีวิต

หากครอบครัวเปรียบเสมือนโง่งชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องบันทึกเป็นประจำ เพื่อเป็นแนวทางการประเมินและวิเคราะห์ฐานะของตนเองและครอบครัว การจดบันทึกทำให้ทราบที่มาของเงิน และรายการที่ทำให้เงินรั่วไหลออก เมื่อนำรายการเหล่านั้นมาประเมินและแยกแยะออกเป็นหมวดหมู่ นำแต่ละหมวดมาวิเคราะห์จะทำให้พบสิ่งที่ดีมีค่า และสิ่งไม่ดีไม่มีราคา ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เกิดเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้ การจดบันทึกรายการต่างๆ ในครัวเรือน จึงจำเป็นสำหรับการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง แผน/เป้าหมายการเงินในครัวเรือน ควรคู่กับระบบบัญชีในครัวเรือน ซึ่งต้องกำหนดรูปแบบให้มีความสอดคล้องกัน มีการกำหนดรายการแยกเป็นหมวดหมู่ ด้านรายรับ รายจ่าย ที่ง่ายต่อการจดบันทึก ดังนี้

- วิธีการจดบันทึก รายรับเป็นเงินสด คือ รายการที่ทำให้เงินสดเพิ่มขึ้น หรือยอดบวก (+)
- วิธีการจดบันทึก รายจ่ายเป็นเงินสด คือ รายการที่ทำให้เงินสดลดลง หรือยอดลบ (-)

สรุป เมื่อนำยอดรายรับ หักลบ ด้วยรายการจ่ายทั้งหมด = ยอดคงเหลือ

ฐานะการเงินครอบครัว วิเคราะห์จาก สินทรัพย์ = หนี้สิน +ทุน
(ทุนคือสินทรัพย์คงเหลือ เมื่อหักด้วยรายการหนี้สินทั้งหมดแล้ว หรือเรียกว่า “สินทรัพย์สุทธิ”)

หากชีวิตเปรียบเสมือน “โอ่งร่ว...ชีวิตนั้นก็ดำเนินไปตาม ค่านิยมฟุ้งเฟ้อที่สังคมมอบมา มีรายรับเข้ามา ก็จ่ายออกไป เงินร่วไหล เกือบได้มองวัดถูรอบตัว ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นของชีวิต ยึดติดด้วยค่านิยม บ่อยครั้ง หรือเป็นประจำที่หลงติดจมปลักอยู่กับอบายมุข ที่ทำมาหาได้ เท่าไรก็ไม่พอกิน **โอ่งชีวิต** จำเป็นต้องอุดรูรั่ว หากไม่สามารถค้นหารายได้จากอาชีพเสริม เพราะดำเนินชีวิตอย่างผิดๆ ถมเท่าไร ก็ไม่รู้จักเต็ม แต่ที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ งบรายจ่ายที่ไม่จำเป็น วิเคราะห์ก่อนใช้จ่าย แยกรายได้ส่วนหนึ่งเป็นการอดออม เงินทองก็จะถูกจัดเก็บไว้ในโอ่ง “**ทำมา**” ไม่ใช่ “**หากิน**” แต่ “**กินจนหมดสิ้นไม่มีให้เหลือเก็บ**” ในโอ่งชีวิต

3. รู้รับ-รู้จ่าย

การ “รู้รับรู้จ่าย” จะแยกแยะได้ต้องใช้วิธีการคิด วิเคราะห์ – แยกแยะ โดยวางแผนการใช้จ่ายเงินในครัวเรือนอย่างเป็นระบบ การวางแผนเป็น คิดหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่าเงินที่ได้มาจากทางไหนบ้าง จำนวนเท่าไร จะต้องใช้จ่ายอย่างไร แยกแยะรายจ่ายแต่ละหมวดจำนวนเท่าไร แต่ประเด็นสำคัญต้องจัดสรรการออมไว้ก่อนเป็นอันดับแรก การวางแผนเพื่อการจัดการเงินที่ได้มาเพื่อใช้จ่ายออกไป เพื่อให้มีส่วนเหลือจำนวนเท่าไร จึงต้องทำเป็นขั้นเป็นตอน

ที่มา : คู่มือการเงินในครัวเรือน, ดร.กิตติชัย นวลทอง (2557)

ขั้นตอนการวางแผนทางการเงินในครัวเรือน

1. สำรวจที่มาของรายรับและรายการที่จำเป็นจะต้องใช้เงิน
อย่างชัดเจนว่า ในแต่ละวันหรือแต่ละเดือนจะมีรายรับเงินจากแหล่งใด
2. กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการใช้เงินที่ชัดเจน
และเรียงลำดับความจำเป็นมากน้อยตามปริมาณเงินที่มีอยู่อย่างจำกัด
โดยรายจ่ายใดที่มีความจำเป็นมาก ก็กำหนดแนวทางการใช้ไว้ก่อน
มีความจำเป็นน้อยก็จัดลำดับดำเนินการไว้ทีหลัง
3. นำแผนและเป้าหมายมาพิจารณาจัดสรรเงินแยกตามประเภท
และความจำเป็นของรายจ่ายให้เป็นหมวดหมู่อย่างเหมาะสม
4. ใช้เงินตามแผนและสัดส่วนที่ได้จัดสรรไว้แต่ละประเภทของ
รายการและปริมาณตามสัดส่วนจำนวนเงินที่กำหนดไว้อย่างสอดคล้อง
และสัมพันธ์กับความจำเป็น
5. ประเมินการใช้เงินตามแผนและสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้ว่า
เป็นไปตามที่จัดลำดับและปริมาณแต่ละหมวด ได้จ่ายเงินไปมากน้อย
เพียงใดและได้ผลประโยชน์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่
6. วิเคราะห์/เปรียบเทียบระหว่างผลของการใช้กับแผน
ที่กำหนดไว้มีปริมาณการใช้ขาด-เกินในแต่ละหมวดหรือแต่ละประเภท
มาก-น้อยเท่าไร เพื่อจะได้ปรับแผนและผลของการใช้ให้เกิดความสมดุล
และสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นต้องใช้

จะวางแผนการเงินครัวเรือนอย่างไร?

จะวางแผน
การเงินอย่างไร?

ต้องวางแผนให้เกิดความสมดุล
รายรับ = การออม + รายจ่าย

หากรายรับไม่สมดุล ให้พิจารณา
การกู้เงินเมื่อจำเป็น

รายรับ = การออม + รายจ่าย + เงินกู้

ต้องจัดสรร
เงินให้เกิด
ความสมดุล

พยายามกู้เงินในระบบเท่านั้น

ที่มา : คู่มือการเงินในครัวเรือน, ดร.กิตติชัย นวลทอง (2557)

ตัวอย่างการจัดทำแผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัว-นายเชียว

ที่มาของรายรับ		แผน/เป้าหมายการใช้เงิน		ประมาณการรายรับ คงเหลือ 3 (1-2=3)
รายการ	จำนวนเงิน (บาท) 1	รายการ	จำนวนเงิน (บาท) 2	
ขายข้าว-นาปี	105,000	ฝากออมรายปี (148,500-6,000)	6,000	142,500
ขายผักตามช่วงฤดู	15,000	รายจ่ายทำนาต่อปี	65,000	77,500
ขายสัตว์เลี้ยง-เป็ด-ไก่	18,500	รายจ่ายเลี้ยงสัตว์ต่อปี	8,000	69,500
รับจ้างทั่วไปรายวัน	10,000	รายจ่ายในครัวเรือนต่อปี	63,500	6,000
		รายจ่ายการศึกษาบุตร	85,000	-79,000
		รายจ่ายเพื่อการกุศล	9,500	-88,500
		สรุปประมาณการรายรับน้อยกว่ารายจ่าย		
รวมประมาณการรายรับ	148,500	รวมประมาณการรายจ่าย	237,000	-88,500

จากแผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัวของ-นายเชียว โดยแผนประมาณการรายรับน้อยกว่าประมาณการรายจ่าย จำนวน 88,500 บาท หรือระหว่างรายรับและรายจ่ายไม่มีความสมดุลต่อกัน เพราะรายรับไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้เงินตามรายการที่ได้วางแผนไว้ หากนายเชียว ต้องดำเนินการตามแผนนี้ นายเชียวจะต้องจัดหาเงินเพื่อนำมาเป็นรายจ่ายให้เพียงพอ โดย 1) อาจต้องทำงานรับจ้างเพื่อเพิ่มรายรับให้มากขึ้น หรือ 2) ต้องปรับลดรายจ่ายลง หากไม่สามารถปรับลดรายจ่ายลงได้ 3) จำเป็นต้องกู้เงินหรือก่อหนี้เพื่อเพิ่มจำนวนเงินที่ต้องใช้ เพื่อนำมาเป็นรายจ่ายให้เพียงพอต่อความจำเป็น ต้องใช้จ่ายตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น หลักการวิเคราะห์และปรับแผน/เป้าหมายการเงิน กรณีรายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่ายตาม ตัวอย่าง-ครอบครัว นายเชียว ต้องดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ปรับเพิ่มด้านรายรับ เช่น การรับจ้างเพิ่มมากขึ้น หรือ เพิ่มการขายผลผลิตที่สามารถดำเนินการได้ในช่วงระยะสั้นๆ อาทิ ปลุกพืชผักสวนครัวที่ลงทุนน้อย แต่ได้ผลผลิตเร็ว การเลี้ยงสัตว์ที่ต้องเน้นอาหารตามธรรมชาติมากขึ้นเพื่อลดต้นทุน เช่น การเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่สามารถหากินตามธรรมชาติได้ เป็นต้น

2. ปรับลดรายจ่ายบางรายการลง โดยเริ่มพิจารณาแต่ละประเภทที่คิดว่าสามารถปรับลดได้ เช่น

- ปรับลดการออมลดลงจาก 6,000 บาท เหลือ 3,000 บาท (-3,000 บาท)
- ปรับลดต้นทุนการทำนาลง จาก 65,000 บาท เหลือ 63,000 บาท (-2,000)
- ปรับลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนลงวันละ 50 บาท ($50 \times 365 = -18,250$)
- ปรับลดรายจ่ายเพื่อการกุศลให้เหลือ 8,000 บาท (-1,500)

รวมจำนวนรายจ่ายที่ปรับลดลงได้ 24,750 บาท

จากการปรับลดรายจ่ายลง ทำให้การจัดหาเงินเพื่อใช้ตามแผน รายจ่ายลดได้ 24,750 บาท นั่นหมายถึงการก่องหนี้ก็จะลดน้อยลง แทนที่จะต้องก่องหนี้หรือหาแหล่งเงินกู้ 88,500 บาท ปรับรายจ่ายลดลงได้ 24,750 บาท ก็จะต้องจัดหาแหล่งเงินกู้เพื่อก่องหนี้เพียง 63,750 บาท (นี่คือประโยชน์จากการจัดทำแผน-ทำให้ก่องหนี้เท่าที่จำเป็น)

ดังนั้น จะเห็นได้ชัดเจน หากแต่ละคนแต่ละครอบครัวสามารถ จัดทำ “แผน/เป้าหมายทางการเงินในครอบครัว” ได้ ก็สามารถ วิเคราะห์และควบคุมการใช้เงินและวางแผนการจัดหาเงินได้อย่างมี ระบบและลดภาระการก่องหนี้ให้น้อยลงได้ เปรียบเสมือนการคาดเดา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล่วงหน้าได้อย่างมีแบบแผนและอ้างอิงถึงแหล่งที่มา และการใช้ไปได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

บัญชีครัวเรือน การบันทึก รับ - จ่าย ประจำวัน

ว.ด.ป. 2557	รายการ	รายรับ (+เงินสด)			ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	
		ขายผล ผลิต พืช	ขายผล ผลิต สัตว์	รายได้ อื่น	ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	
					ค่า อาหาร	ศึกษา บุตร
30 เม.ย.	เงินสดคงเหลือ ยกมาเดือนก่อน	-	-	-	-	-
1 พค.	ขายข้าวนาปี ซื้อกับข้าว ค่าเทอมลูก	8,800			640	5,500
2 พค.	ซื้อพันธุ์เป็ด-ไก่ เลี้ยงขาย/ซื้อพันธุ์ผัก					
3 พค.	ขายผัก /จ่ายค่ากับข้าว/อาหารเป็ด-ไก่	1,150			480	
4 พค.	จ่ายให้ลูก รายสัปดาห์ ซื้อพันธุ์ข้าว/อาหารไก่					750
5 พค.	รับจ้างทั่วไป			200		
6 พค.	จ่ายค่ารถไถนา ขายเป็ด-ไก่ /ขายผัก	1,800	3,500			
	บันทึกทุกวัน 7 - 28 พค.	-	-	750	2,250	1,500
	บันทึกรายการที่เกิดขึ้นประจำวันทุกวันตามหมวดหมู่ ประเภทรายรับนำไปรวมกับ คงเหลือทุกรายการ การแยกรายการที่เกิดขึ้นเป็นหมวดหมู่จะง่าย/สะดวกต่อ นำไปเปรียบเทียบกับแผนการเงินที่จัดทำไว้ ได้ง่ายและชัดเจนแต่ละหมวด					
29 พค.	จ่ายค่ากับข้าว				70	
30 พค.	ซื้อหัวอาหารหมู					
31 พค.	จ่ายค่าไฟฟ้า/ ค่าน้ำ/จ่ายให้ลูก					850
รวม		11,750	3,500	950	3,540	8,600

รายจ่าย (-เงินสด)					เงินสด คงเหลือ (บาท)
ค่าใช้จ่ายประการอาชีพ		ค่าใช้จ่ายทั่วไป			
ทำนา/พืชผัก	เลี้ยงสัตว์	เก็บออม	ค่าใช้จ่าย ฉุกเฉิน	เบ็ดเตล็ด	
-	-	-	-	-	9,800
		500 (ฝาก ธนาคาร)			18,100
					17,460
					1,960
550					9,460
	2,500				8,910
					9,580
					8,830
3,500					
	650				4,680
					4,880
2,500					2,380
					7,680
			300	150	4,230
เงินสดคงเหลือ รายการจ่ายนำไปหักออกจากยอดเงินสด การจดบันทึกและสามารถวิเคราะห์ ยอดรายการแต่ละหมวด					
					4,060
	450				3,610
				170	2,590
				50	2,540
6,550	3,600	500	300	370	2,540

ทุกสิ้นเดือนจะต้องรวมยอดด้านรายรับ และรายจ่ายทุกช่อง โดยตรวจเช็คยอดเงินสดคงเหลือว่าถูกต้องหรือไม่ มีการบวก-ลบ รายการรับ-จ่ายถูกต้องหรือไม่ ให้นำรายการรับทุกช่องรวมกันทั้งหมด **หักด้วย** รายการจ่ายทุกช่องรวมกันทั้งหมด ตามตัวอย่าง เช็คยอดเงินสดคงเหลือ ตามรายการรับ-จ่าย เดือน พ.ค. 2557 ได้ดังนี้

ยอดรวมหมวดรายรับ

● ขายผลผลิตพืช	=	11,750	บาท
● ขายผลผลิตสัตว์	=	3,500	บาท
● เบ็ดเตล็ด	=	950	บาท
รวมรายรับทั้งสิ้น	=	16,200	บาท

ยอดรวมหมวดรายจ่าย

● ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (3,540+8,600)	=	12,140	บาท
● ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ (6,550+3,600)	=	10,150	บาท
● ค่าใช้จ่ายทั่วไป (500+300+370)	=	1,170	บาท
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	=	23,460	บาท

$$\begin{aligned}
 \text{ดังนั้น เงินสดคงเหลือ} &= \text{เงินสดคงเหลือยกมา} + \text{ยอดรวม} \\
 &\quad \text{หมวดรายรับ} - \text{ยอดรวมหมวดรายจ่าย} \\
 &= 9,800 + 16,200 - 23,460 \text{ บาท} \\
 \text{เงินคงเหลือทั้งสิ้น} &= 2,540 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

หากทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินในครัวเรือนและสามารถวางแผนทางการเงินในครัวเรือนถึงแนวทางการบริหารหรือรับรู้ถึงที่มาของรายรับ - รายจ่าย หรือมีความรู้ในการบริหารรายจ่ายให้เกิดความสมดุลต่อรายรับ การออม และรายจ่ายที่จำเป็น ก็ถือว่าแต่ละบุคคลมีความรู้ในการบริหารจัดการระบบการเงินในครัวเรือนที่จะทำให้รู้รับ - รู้จ่าย รู้ได้ถึง การออมที่จะต้องจัดสรรจากรายรับเช่นกัน จึงจะเกิดความสมดุลในระบบการเงินในครัวเรือน

บัญชี - การเงิน

จ่ายแล้วต้องจด

ตามแนวทางวิธีการทางการเงินบัญชี และการเงิน

วิธีการทางบัญชีเป็นการวิเคราะห์ แยกแยะรายการเป็นหมวดหมู่ จัดบันทึกจากรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับ - จ่ายเงิน เพื่อให้สามารถนำไปวางแผนเพิ่มหรือลดได้อย่างใดอย่างหนึ่งในการหาเงินและการใช้จ่ายเพื่อให้เกิดความสมดุลทางการเงิน

รับ - จ่าย แล้วจด แทนการจำ กันการหลงลืม

บัญชีเป็นวิธีการวิเคราะห์ แยกหมวดหมู่ จัดบันทึกสรุป รายการที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ที่สามารถประเมินรายการและใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการเงินในครัวเรือนให้เกิดความสมดุลระหว่างรายรับ - การออม - รายจ่าย ดังนั้น การบัญชีจึงต้องมีความสัมพันธ์กับรายการทางการเงิน ที่แยกออกจากกันไม่ได้

"จ่ายแล้วจดไว้ ช่วยฝึกวินัยทางการเงิน" ลดปัญหาเงินไม่พอใช้ในอนาคต

ที่มา: ปรับปรุงข้อความจากข้อมูลธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ตอนที่ 2 รู้การออม

รู้ออมก่อนใช้ – รู้ออมแบบไหน – รู้ผลตอบแทน

1. รู้ก่อนใช้

การออม

การออม คือ การสะสมเงินเพื่อประโยชน์ในอนาคตและยามฉุกเฉิน **“การออมไม่ใช่การอด”** การออมคือการใช้เงินแน่นอน แต่เป็นการใช้เมื่อจำเป็นในอนาคต

ทำไมต้อง “ออม”

การออมเป็นการกันเงินที่ทำได้ในวันนี้ ไว้สำหรับการลงทุนหรือการทำให้ชีวิตมั่นคงยิ่งขึ้นในอนาคต เพราะอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน และไม่สามารถทำนายได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในวันข้างหน้า

ความสำคัญของเงินออม

เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้ เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงิน ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างคาดไม่ถึง ดังนั้น จึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอ

ประโยชน์ของการออม

ต่อตนเอง	ต่อครอบครัว	ต่อประเทศ
เป็นหลักประกัน ขณะทำงาน (กรณีว่างงานฉุกเฉิน)	ทำให้สมาชิกใน ครอบครัวรู้สึกมั่นคง ทางจิตใจ และมั่นคง ทางการเงิน	ทำให้เศรษฐกิจ หมุนเวียน
มีทุนประกอบอาชีพเสริม หรือเปลี่ยนอาชีพ (หากต้องการ)	มีพลังเปิดประตูสู่ อนาคตของบุตรหลาน	ไม่เป็น ภาระสังคม
มีสำรองไว้ใช้ซื้อสิ่งจำเป็น	เป็นที่พึ่งของสมาชิก ในครอบครัว กรณีฉุกเฉิน	
มีเงินไว้ใช้หลังเกษียณ	เป็นมรดกให้ลูกหลาน ต่อไป	

การออมเงินให้สำเร็จต้องทำอย่างไร

1. กันเงินส่วนหนึ่งไปออม เหลือเท่าไร ค่อยใช้เท่านั้น
2. เริ่มออมให้เร็วที่สุด เงินออมยิ่งขยายขนาด
3. สร้าง **“บัญชีต้องห้าม”** ที่เป็นบัญชีปิดตาย เพื่อการออม

โดยเฉพาะ

4. กำหนดตารางการออมอย่างมีวินัยและทำจนเป็นนิสัย
5. เปลี่ยนงานอดิเรกให้เป็นเงินโดยใช้พรสวรรค์
6. เปรียบเทียบหาดอกเบี้ยเงินฝากที่ดีที่สุด

ทางเลือกในการออม

ทางเลือกที่ 1 ใช้ก่อนออม

รายรับ - รายจ่าย = เงินออม

ข้อดี : สามารถใช้จ่ายได้

อย่างสบายใจ มีเงินเหลือใช้แล้วจึงออม

ข้อเสีย : มักไม่มีเงินเหลือสำหรับออม

อาจเกิดปัญหาเงินไม่พอใช้ในอนาคต

ทางเลือกที่ 2 ออมก่อนใช้

รายรับ - เงินออม = รายจ่าย

ข้อดี : ได้ออมแน่ๆ เงินออมสามารถ

นำไปหมุนเวียนสร้างรายได้เพิ่ม ปัญหาทางการเงิน

ในอนาคตจะมีน้อย หรือไม่มีเลย

ข้อเสีย : อาจจะรู้สึกอึดอัดที่มีเงินเหลือใช้จำกัด

ไม่สามารถใช้จ่ายเงินได้ตามความต้องการ

คนส่วนมากคุ้นเคยกับการ “**ใช้ก่อนออม**” เพราะคุ้นเคยกับการออมที่ได้รับการปลูกฝังแต่เล็กๆ ว่าควรนำเงินเหลือจากค่าขนมในแต่ละวันมาหยอดกระปุกเพื่อออม แท้จริงแล้ววิธีการเช่นนั้นเป็นอุปสรรคต่อการออม โดยเฉพาะในสภาวะปัจจุบันที่มีสินค้าและบริการมากมายเชิญชวนให้ซื้ออยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ที่เลือกแนวทางนี้และไม่มีความสามารถยับยั้งใจตนเองได้ จะไม่สามารถออมเงินได้อย่างตั้งใจ

ส่วนอีกแนวทางหนึ่งของการออมที่มีโอกาสสร้างวินัยในการออมสูงคือการ “**ออมก่อนใช้**” ผู้ที่เลือกแนวทางนี้จะเป็นการบังคับตนเอง ว่ามีเงินใช้เพียงเท่านั้น จำเป็นต้องใช้ให้พอ และอาจรู้สึกอึดอัด เพราะรู้สึกว่าเงินใช้น้อย แต่วิธีการนี้เป็นการสร้างวินัยการออมที่ดี ซึ่งหากทำสม่ำเสมอก็จะทำให้ผู้ออมรู้สึกคุ้นเคยกับเงินที่มีอยู่และสามารถดำเนินชีวิตไปได้อย่างสบาย

สมการสู่ความมั่นคงทางการเงิน

รายรับ – เงินออม = รายจ่าย
(รายรับหักด้วยเงินออมแล้วจึงเหลือไว้ใช้จ่าย)

การจัดสรรเงินออมด้วยกระปุก 4 ใบ

กระปุกใบที่ 1 ไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เช่น เจ็บป่วย ประสบอุบัติเหตุ หรือมีเหตุจำเป็นต้องใช้เงินเร่งด่วน เป็นต้น

กระปุกใบที่ 2 ไว้ใช้จ่ายสำหรับเป้าหมายระยะสั้นและระยะปานกลาง เช่น ซื้อคอมพิวเตอร์ เรียนพิเศษ ท่องเที่ยว ค่าเทอม เมื่อเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

กระปุกใบที่ 3 ไว้ใช้จ่ายสำหรับเป้าหมายระยะยาว เช่น เรียนต่อปริญญาโท ซื้อบ้าน ซื้อรถ หรือเงินใช้จ่ายยามว่างงาน เป็นต้น

กระปุกใบที่ 4 ไว้ใช้สำหรับการลงทุนให้เงินออมงอกเงย เช่น การลงทุนเพื่อสร้างผลกำไรตอบแทน การฝากเงิน เป็นต้น

2. รื้อออมแบบไหน

การฝากเงิน

การฝากเงิน ถือเป็นเรื่องสำคัญ เป็นก้าวแรกของการออม เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนงอกเงยขึ้นมา ก่อนจะพัฒนาต่อไปสู่การลงทุน ในประเภทอื่นๆ ต่อไป ดังนั้นจึงควรทำความรู้จักกับการฝากเงินว่าจะ ฝากแบบไหน ฝากกับที่ใด ผลตอบแทนเป็นอย่างไร และการคุ้มครอง เงินฝาก

ประเภทเงินฝาก

การฝากเงินในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ มีความแตกต่างกัน ทั้งระยะเวลาในการฝากและอัตราดอกเบี้ย ดังนั้นควรทำความรู้จักกับ บัญชีเงินฝากแต่ละประเภทก่อน เพื่อที่จะสามารถเลือกเปิดบัญชีเงินฝากได้ ตรงตามวัตถุประสงค์หรือตามความต้องการที่แท้จริง

ประเภทเงินฝากพื้นฐานโดยทั่วไปมี 3 ประเภท ดังนี้

1. เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Deposit Account)

เป็นบัญชีเงินฝากที่ไม่กำหนดระยะเวลาในการฝากหรือถอน กำหนดยอดเงินฝากขั้นต่ำไว้ไม่สูงนัก อัตราดอกเบี้ยเงินฝากค่อนข้างต่ำ ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยเป็นรายวัน แต่จะสะสมยอดไว้และจ่ายให้กับผู้ฝากปีละ 2 ครั้ง ตามนโยบายของแต่ละธนาคาร ถ้าได้รับดอกเบี้ยไม่เกิน 20,000 บาท ไม่ต้องเสียภาษี (ฝากกับ ธ.ก.ส. ได้รับการยกเว้นภาษี)

เงินฝากประเภทนี้เหมาะกับผู้ที่เปิดถอนบ่อยครั้ง หรือใช้บริการหักบัญชีเพื่อชำระค่าใช้จ่าย เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าบัตรเครดิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น และควรปรับสมุดบัญชีบ่อยๆ เพื่อตรวจสอบว่าเงินในบัญชีเหลือพอจ่ายและเงินที่ตัดจากบัญชีตรงกับใบแจ้งหนี้

2. บัญชีเงินฝากประจำ (Fixed Deposit Account)

เป็นบัญชีเงินฝากที่กำหนดระยะเวลาฝากแน่นอน เช่น 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี เป็นต้น การฝากแต่ละครั้งธนาคารจะกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำไว้ประมาณ 1,000 - 5,000 บาท อัตราดอกเบี้ยที่จะได้รับจะสูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ แต่ดอกเบี้ยที่ได้รับต้องเสียภาษี ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี (ในกรณีเป็นบุคคลธรรมดา) แต่ในกรณีที่ถอนก่อนครบกำหนดผู้ฝากอาจไม่ได้รับดอกเบี้ย หรือได้รับดอกเบี้ยน้อยลง ทั้งนี้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ธนาคารกำหนด

เงินฝากประเภทนี้เหมาะกับผู้ที่ต้องการเก็บออมเพื่อเพิ่มรายได้จากดอกเบี้ยและไม่มีความจำเป็นที่จะใช้เงินในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3 . เงินฝากกระแสรายวัน (Current Account)

เป็นบัญชีที่มีความคล่องตัวสูง สามารถเบิกถอนหรือโอนให้แก่บุคคลอื่นได้โดยการสั่งจ่ายเช็ค จึงเหมาะสำหรับธุรกิจที่ต้องการความสะดวก ปกติธนาคารจะไม่ให้ดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากประเภทนี้ เพราะถือว่าบัญชีนี้ให้ประโยชน์ทางอ้อมที่ไม่เป็นตัวเงินกับผู้ฝาก

นอกจากนี้ผู้ฝากยังสามารถขอเปิดวงเงินเบิกเกินบัญชี หรือ วงเงิน O/D บนบัญชีนี้ได้ โดยผู้กู้จะใช้จ่ายเงินเมื่อใดก็ได้ตามที่ต้องการ และธนาคารจะคิดดอกเบี้ยเฉพาะส่วนที่เจ้าของบัญชีเบิกเกินบัญชี และเฉพาะวันที่มีการเบิกเกินบัญชีจริงเท่านั้น

สามารถฝากเงินที่ไหนได้บ้าง ?

1. ธนาคาร เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น
2. สหกรณ์ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน เป็นต้น
3. สถาบันการเงินชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

นอกจากการฝากเงินแล้ว ยังสามารถลงทุนในรูปแบบอื่นๆ ได้ อาทิ การซื้อทองคำ การลงทุนในตลาดหุ้น การลงทุนด้วยการออมระยะยาว เช่น เงินฝากสงเคราะห์ชีวิต ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) เป็นต้น

สรุปวัตถุประสงค์ จุดเด่น-จุดด้อยของบัญชีประเภทต่างๆ

ประเภทบัญชี	วัตถุประสงค์	จุดเด่น	จุดด้อย
1. เงินฝากออมทรัพย์	เก็บออมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในอนาคต	• สภาพคล่องสูงฝากถอนเมื่อไหร่ก็ได้ • มีเงินฝากน้อยก็สามารถฝากได้ • ได้รับผลตอบแทนแน่นอน	ผลตอบแทนต่ำ
2. เงินฝากประจำ	เก็บออมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในอนาคต โดยมีกำหนดระยะเวลาชัดเจน	• ได้รับดอกเบี้ยมากกว่าเงินฝากออมทรัพย์ • ได้รับผลตอบแทนที่แน่นอน • สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันได้	• ต้องเสียภาษีดอกเบี้ย • ดอกเบี้ยถูก Lock ไว้ เพราะฉะนั้นอาจเสียโอกาสที่จะนำไปฝากที่อื่น หากดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นในอนาคต
3. เงินฝากกระแสรายวัน	• เพื่อใช้เป็นบัญชีเงินหมุนเวียนในการประกอบธุรกิจ • เพื่อใช้ออกเช็คในการเบิกจ่ายเงิน	• สะดวกสภาพคล่องสูง • สามารถขอวงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) ได้	ไม่ได้รับดอกเบี้ย

การคุ้มครองเงินฝาก

การคุ้มครองเงินฝากคืออะไร

การคุ้มครองเงินฝาก เป็นระบบที่รัฐบาลสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ระบบสถาบันการเงิน และจ่ายเงินคืนผู้ฝากภายในวงเงินที่กำหนด ในกรณีสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองถูกปิดกิจการ โดยไม่ต้องรอขอรับชำระหนี้จากการชำระบัญชีทรัพย์สิน

วงเงินคุ้มครอง

วงเงินคุ้มครองตามพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเงินฝากที่ได้รับการคุ้มครองเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2555 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2555 เป็นต้นนี้

ระยะเวลาที่สถาบันการเงินปิดกิจการ	จำนวนเงิน
11 สิงหาคม 2555 - 10 สิงหาคม 2558	ไม่เกิน 50 ล้านบาท
11 สิงหาคม 2558 - 10 สิงหาคม 2559	ไม่เกิน 25 ล้านบาท
11 สิงหาคม 2559 เป็นต้นไป	ไม่เกิน 1 ล้านบาท

ผู้ฝากที่มีเงินฝากจำนวนเกินวงเงินจ่ายคืนดังกล่าว จะได้รับเงินคืนเพิ่มเติมจากการชำระบัญชีสถาบันการเงินที่ปิดกิจการ

ประโยชน์ของการคุ้มครองเงินฝาก

ผู้ฝากเงิน

- เมื่อสถาบันการเงินใดถูกเพิกถอนใบอนุญาต ได้รับเงินก้อนแรกตามจำนวนที่กำหนดโดยเร็ว

สถาบันการเงิน

- มีความเข้มแข็ง มีการแข่งขันเสรีตามกลไกตลาด ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินมีความเหมาะสมและสถาบันการเงินจะให้ความสนใจในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินแก่ผู้ฝากเงิน

รัฐบาล

- ช่วยลดภาระในการใช้จ่ายจากเงินภาษีของประชาชน ประกอบกับไม่ต้องหามาตรการแก้ไขเฉพาะหน้าซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดในแต่ละสถานการณ์

3. รู้ผลตอบแทน

ดอกเบี้ยยืมเงินฝาก

ดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นผลตอบแทนที่ผู้ฝากได้รับจากการนำเงินฝากไว้กับธนาคาร และดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับนั้นถือเป็นเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี ปกติธนาคารจะหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ตามอัตราที่กรมสรรพากรกำหนด (1, 10 หรือ 15%) แล้วแต่ประเภทเงินฝากและผู้ฝาก ยกเว้นเงินฝากบางประเภทที่กฎหมายยกเว้นภาษีให้ (เงินฝากออมทรัพย์ ธ.ก.ส. ยกเว้นการเสียภาษี)

ดังนั้น การฝากเงินนอกจากจะดูว่าได้ออกเบี้ยเท่าไรแล้ว ยังต้องทราบด้วยว่าดอกเบี้ยที่ได้รับนั้นเสียภาษีหรือไม่ เพราะถ้าต้องเสียภาษีก็เท่ากับดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับจะลดลง

สามารถสรุปอัตราดอกเบี้ย การจ่ายดอกเบี้ย ภาระภาษีของเงินฝากแต่ละประเภท โดยจะยกตัวอย่างกรณีผู้ฝากเป็นบุคคลธรรมดา ดังนี้

ประเภทบัญชี	ดอกเบี้ย	การจ่ายดอกเบี้ย	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (บุคคลธรรมดา)
1. เงินฝากออมทรัพย์	อัตราดอกเบี้ยตามประกาศอัตราดอกเบี้ยของแต่ละธนาคาร	จ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ตามนโยบายของแต่ละธนาคาร เช่น ทุกสิ้นเดือน มิถุนายน และสิ้นเดือน ธันวาคม หรือ ทุกสิ้นเดือน มีนาคม และสิ้นเดือน กันยายน เป็นต้น	เสียภาษี 15% ช้อยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษี ในกรณีที่ดอกเบี้ยเงินฝากจากทุกธนาคารรวมกันไม่เกิน 20,000 บาทต่อปี และกรณีที่เงินฝากและรางวัลที่ได้รับจากสหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารออมสิน และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ประเภท บัญชี	ดอกเบี้ย	การจ่าย ดอกเบี้ย	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (บุคคลธรรมดา)
2. เงินฝาก ประจำ	อัตราดอกเบี้ย ตามประกาศ อัตราดอกเบี้ย ของแต่ละ ธนาคาร โดยจะขึ้น อยู่กับรูปแบบ บัญชีและระยะ เวลาที่เปิด	การจ่าย ดอกเบี้ยจะจ่าย ตามเงื่อนไขของ ธนาคารมี 2 รูปแบบ คือ 1. จ่ายดอกเบี้ย เมื่อครบ กำหนด 2. จ่ายดอกเบี้ย ทุกเดือน	เสียภาษี 15% ช้อยกเว้นมี 3 กรณี ดังนี้ 1. ไม่ต้องเสียภาษี ในกรณีที่เงินฝากประจำ เงินฝากประจำ 1 ปีขึ้นไป ของผู้ฝาก ที่มีอายุ 55 ปี และ มีจำนวนรวมจากบัญชี ฝากประจำทุกประเภท ไม่เกิน 30,000 บาท 2. ไม่ต้องเสียภาษีในกรณี ดอกเบี้ยเงินฝากพิเศษ ที่เป็นการฝากสะสม รายเดือนๆ ละเท่าๆ กัน ติดต่อกัน 24 เดือน ขึ้นไป 3. ลดภาษีหัก ณ ที่จ่าย จาก 15% เหลือ 10% สำหรับเงินฝากประจำ 5 ปีขึ้นไป ที่มี วัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา และที่อยู่อาศัย

ประเภท บัญชี	ดอกเบี้ย	การจ่าย ดอกเบี้ย	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (บุคคลธรรมดา)
3. เงินฝาก กระแสรายวัน	อัตราดอกเบี้ย ตามประกาศ อัตราดอกเบี้ย ของแต่ละ ธนาคาร	ในกรณีที่มี การจ่ายดอกเบี้ย จะจ่ายปีละ 2 ครั้ง ตาม นโยบายของ แต่ละธนาคาร เช่น ทุกสิ้นเดือน มิถุนายน และ สิ้นเดือนธันวาคม เป็นต้น	เสียภาษี 15%

อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก โดยทั่วไปมักอยู่ในลักษณะร้อยละต่อปี ธนาคารจะจ่ายให้กับผู้ฝากเงิน เพื่อเป็นผลตอบแทนในการนำเงินมาฝากไว้กับธนาคาร อัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีหลายประเภท หลายอัตรา โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับระยะเวลาการฝากเงินและเงื่อนไขการถอนเงิน

ผู้ฝากเงินจึงควรคำนึงถึงความจำเป็นในการใช้เงิน และผลตอบแทนที่ต้องการ ก่อนตัดสินใจเลือกฝากเงิน เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการฝากเงินนั้น

ดอกเบี้ยทบต้น คือ การคำนวณดอกเบี้ยโดยการนำดอกเบี้ยของแต่ละงวดมารวมเป็นเงินต้นของงวดต่อไป ในอนาคต (ทบต้น) ทำให้ดอกเบี้ยที่จะได้รับในงวดถัดๆ ไปเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (อัตราดอกเบี้ยเท่าเดิม แต่ผลตอบแทนเพิ่มสูงขึ้น) เพราะดอกเบี้ยของงวดที่ผ่านมาได้ถูกรวมอยู่ในเงินต้น จึงเป็นที่มาของคำว่า **“ดอกเบี้ยทบต้น”**

ดอกเบี้ยขั้นบันได การจ่ายดอกเบี้ยแบบขั้นบันได คือการที่ดอกเบี้ยจะมีการเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาของการฝาก โดยส่วนใหญ่ธนาคารจะกำหนดยอดเงินฝากขั้นต่ำ รวมทั้งเงื่อนไขการเบิกถอนก่อนกำหนด เช่น ฝากขั้นต่ำ 50,000 บาท และห้ามถอนก่อนกำหนด ไม่งั้นนั้นจะไม่ได้รับดอกเบี้ยตามที่ประกาศ เป็นต้น

การคิดดอกเบี้ยแบบขั้นบันไดมักจะเป็นการคิดดอกเบี้ยแบบไม่ทบต้น คือจะไม่นำดอกเบี้ยที่ได้รับในช่วงก่อนหน้ามารวมเป็นเงินต้นในช่วงถัดไป แต่จะโอนดอกเบี้ยที่ได้เข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของผู้ฝาก

การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์โดยทบเป็นต้นฉบับ

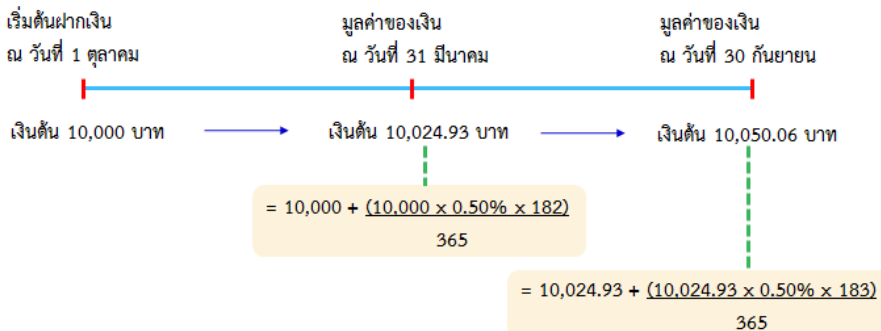
โดยทั่วไปบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยให้ผู้ฝากทุกวัน แต่จะจ่ายดอกเบี้ยให้ผู้ฝากปีละ 2 ครั้ง ตามนโยบายของแต่ละธนาคาร ซึ่งดอกเบี้ยที่ได้รับในแต่ละงวดก็จะมารวมทบเป็นเงินต้นสำหรับคิดดอกเบี้ยในแต่ละวันต่อไปด้วย

คำนวณดอกเบี้ยโดยใช้ ยอดคงเหลือของบัญชีเงินฝาก ณ สิ้นวัน $\times$ ระยะเวลาฝาก (นับจากวันที่ฝาก หรือวันถัดจากวันที่มีการคำนวณดอกเบี้ยครั้งสุดท้าย จนถึงก่อนวันที่ยอดเงินฝากคงเหลือเปลี่ยนแปลง หรือวันสิ้นงวดตามระยะเวลาที่ธนาคารกำหนด) $\times$ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์โดยทบเป็นต้นเงิน

วันที่ 1 ตุลาคม นาย ก. ฝากเงินประเภทเงินฝากออมทรัพย์ จำนวน 10,000 บาท ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากในอัตราร้อยละ 0.50 ต่อปี โดยธนาคารกำหนดจะจ่ายดอกเบี้ยให้ทุกๆ 6 เดือน ในวันที่ 31 มีนาคม และ 30 กันยายน ของทุกปี (สมมติให้ในปีนี้เดือนกุมภาพันธ์ มี 28 วัน) หากนาย ก. ฝากเงินไว้ทั้งปี โดยไม่ถอนเงินออกหรือฝากเงินเพิ่ม และ ไม่ได้ถอนดอกเบี้ยออกมาใช้ในช่วงปีดอกเบี้ยที่นาย ก. จะได้รับ ในปีนี้จะสามารถคำนวณได้ ดังนี้

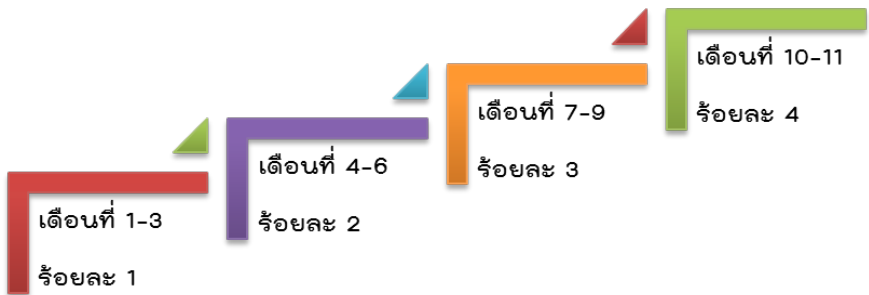

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม รวม 182 วัน

ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 30 กันยายน รวม 183 วัน

การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากแบบขั้นบันได

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากแบบขั้นบันได เช่น นาย ก. ฝากเงินกับธนาคารมีระยะเวลาฝาก 11 เดือนและได้รับดอกเบี้ยเงินฝากแบบขั้นบันได ดังนี้

สูตรการคำนวณดอกเบี้ยแบบขั้นบันได

$$\text{ดอกเบี้ย} = \frac{\text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ย} \times \text{จำนวนวันที่ฝาก}}{365}$$

- มูลค่าของเงิน ณ วันที่ 1 มกราคม 2554 เงินต้น 10,000 บาท
- ดอกเบี้ยระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2554 – วันที่ 31 มีนาคม 2554
(เดือนที่ 1 - 3) = $10,000 \times 1\% \times 90/365 = 24.66$ บาท
(ระยะเวลาในการคำนวณตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 – 31 มีนาคม 2554 รวม 90 วัน)
- ดอกเบี้ยระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2554 – วันที่ 30 มิถุนายน 2554
(เดือนที่ 4 - 6) = $10,000 \times 2\% \times 91/365 = 49.86$ บาท
(ระยะเวลาในการคำนวณตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2554 – 30 มิถุนายน 2554 รวม 91 วัน)

- ดอกเบี้ยระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 – วันที่ 30 กันยายน 2554
(เดือนที่ 7 – 9) = $10,000 \times 3\% \times 92/365 = 75.62$ บาท
(ระยะเวลาในการคำนวณตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2554 – 30 กันยายน 2554 รวม 92 วัน)
- ดอกเบี้ยระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2554 – วันที่ 30 พฤศจิกายน 2554
(เดือนที่ 10 – 11) = $10,000 \times 4\% \times 61/365 = 66.85$ บาท
(ระยะเวลาในการคำนวณตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 – 30 พฤศจิกายน 2554 รวม 61 วัน)

ดอกเบี้ยเงินฝากแบบขั้นบันไดที่นาย ก. จะได้รับจากการฝากเงินในช่วง 11 เดือน (334 วัน) เท่ากับ $24.66 + 49.86 + 75.62 + 66.85 = 216.99$ บาท

คำนวณอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่ได้รับจะเท่ากับ

$$\begin{aligned}
 \text{อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง} &= \frac{\text{จำนวนดอกเบี้ยรวมที่ได้รับ} \times 100 \times 365}{\text{เงินต้น} \times \text{จำนวนวันรวมทั้งหมดที่ฝาก}} \\
 &= \frac{216.99 \times 100 \times 365}{10,000 \times 334} \\
 &= 2.37\%
 \end{aligned}$$

ทั้งนี้ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2554 ซึ่งครบกำหนดสัญญาฝากเงินแบบขั้นบันได จะได้รับเงินทั้งหมดจำนวน 10,184.44 บาท ซึ่งประกอบด้วยเงินต้นจำนวน 10,000 บาท และดอกเบี้ยหลังหักภาษีร้อยละ 15 จำนวน 184.44 บาท (216.99×0.85) เห็นได้ว่าอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของการฝากเงินดอกเบี้ยขั้นบันไดนี้จะเป็นจำนวนเท่ากับร้อยละ 2.37 เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่ร้อยละ 3

ตอนที่ 3 รู้ก่อนกูเงิน

รู้คิดก่อนกู - รู้ประเภทเงินกู - รู้ดอกเบี้ย -
รู้แหล่งเงินกู - รู้หลักใช้เงินกู - รู้การชำระหนี้

รู้ก่อนกู้ โดยแนวคิด “6 รู้ ก่อนกู้เงิน”

ความรู้เรื่องทางการเงิน จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย

1. รู้คิดก่อนกู้

1.1 รู้คิดก่อนตัดสินใจกู้เงิน - ต้องคิด ก่อนกู้

สิ่งที่เราจะกู้เงินมาซื้อหรือลงทุนนั้นจำเป็นหรือไม่ สิ่งนั้นรอได้ไหม เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อกู้เงินคือ **“ดอกเบี้ย”** ก่อนตัดสินใจกู้เงิน ควรพิจารณาความจำเป็นและประโยชน์ สิ่งสำคัญอีกอย่าง คือ การอุดหนุนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นตามทฤษฎีโง่งงชีวิต เพราะแม้จะมีรายได้มากเท่าไร ก็จะไม่พอ ยิ่งมีก็ยิ่งใช้ ยิ่งมีก็ยิ่งเป็นหนี้ ตรงนี้จึงต้องรู้จักทำบัญชีประจำเดือนหรือบัญชีครัวเรือน เพื่อให้รู้ว่ารายจ่ายของการใช้จ่ายอยู่ตรงไหน แล้วจึงค่อยหาเงินหารายได้เพิ่ม และวางแผนกู้เงิน วางแผนชำระหนี้ให้เหมาะสมกับรายได้ ค่าใช้จ่าย โดยโน้มมาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

1.2 การเตรียมตัวก่อนขอกู้เงิน

ผู้กู้จะต้องเตรียมตัวก่อนการกู้เงิน ดังนี้

1) **เตรียมข้อมูล** รายละเอียดสินเชื่อของสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบ เช่น ลักษณะสินเชื่อที่ต้องการ อัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมต่างๆ ค่าปรับกรณีชำระล่าช้า แล้วจึงตัดสินใจเลือกสถาบันการเงินที่เหมาะสมและได้สินเชื่อตามความต้องการ

2) **เตรียมเอกสารให้พร้อม** เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 เอกสารแสดงรายได้ เช่น สลิปเงินเดือน หลักฐานการเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากย้อนหลังอย่างน้อย 6 เดือน หรือ บัญชีรายรับ - รายจ่าย เป็นต้น

2.2 เอกสารแสดงตน เช่น บัตรประชาชน ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส เป็นต้น

2.3 หลักฐานอื่นๆ เช่น เอกสารแสดงหลักประกัน (โฉนดที่ดิน น.ส.3) ใบแสดงภาษี หลักฐานแสดงเงินสมทบ เป็นต้น

2. รู้ประเภทเงินกู้

รู้จักประเภทเงินกู้ การทำความเข้าใจในรายละเอียดของสินเชื่อแต่ละประเภท จะช่วยให้เรามีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเป็นหนี้ได้อย่างเหมาะสมและรอบคอบยิ่งขึ้น

ประเภทเงินกู้ สามารถจำแนกได้หลายประเภท หลายลักษณะ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ แต่ในที่นี้จะแบ่งตามการกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ ได้แก่

1) เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย หรือเงินทุนหมุนเวียน คือ เงินกู้ระยะสั้น ที่นำไปเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ หรือค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ระยะเวลาการผ่อนชำระภายใน 1 ปี แต่สามารถทำสัญญากู้กลับคืนใช้เป็นทุนหมุนเวียนไปใช้ใหม่ได้ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการและความสามารถในการชำระหนี้

2) เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุน คือ เงินกู้ระยะยาว ที่มีระยะเวลาในการผ่อนชำระมากกว่า 1 ปี กำหนดชำระคืนต้นที่แน่นอน และมีลักษณะผ่อนชำระเสร็จเป็นรายสัญญาจนเสร็จสิ้น

วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ ปัจจุบันสถาบันการเงินต่างๆ มีการบริการสินเชื่อหลายรูปแบบ เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการใช้เงินของลูกค้า เช่น เงินกู้เพื่อประกอบอาชีพการเกษตร หรืออาชีพนอกภาคการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นด้านบริการ ด้านพาณิชย์ ด้านอุตสาหกรรม เงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (ซื้อบ้าน ซื้อรถ) เป็นต้น

3. รู้ดอกเบี้ย

รู้จักดอกเบี้ยเงินกู้

สิ่งที่เกิดขึ้นทันทีหลังการกู้เงิน คือ ดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งเป็นเสมือนภาระตามมาที่เราต้องรับผิดชอบจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

ประเภทของดอกเบี้ยเงินกู้ โดยทั่วไป อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ แบ่งเป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่

1) อัตราดอกเบี้ยคงที่ (Fixed Rate) คือ อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้คงที่ตลอดอายุสัญญาหรือในช่วงเวลาที่กำหนด อาทิ กำหนดให้ชำระดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี เป็นเวลา 10 ปี

2) อัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating Rate) คือ อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงไปตามต้นทุนของธนาคารแต่ละแห่งในช่วงเวลาต่างๆ โดยจะประกาศอัตราใหม่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

วิธีการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ การคิดดอกเบี้ยเงินกู้มีด้วยกันหลายวิธี ดังนี้

1) การคิดดอกเบี้ยเงินกู้แบบเงินต้นคงที่ (Flat Rate) ส่วนมากใช้สำหรับการเช่าซื้อรถยนต์ รถจักรยานยนต์ โดยเริ่มคิดดอกเบี้ยจากต้นเงินทั้งจำนวนและระยะเวลาในการผ่อนชำระทั้งหมด จากนั้นผู้ให้สินเชื่อจะนำดอกเบี้ยที่คำนวณได้มารวมกับเงินต้น แล้วหารด้วยจำนวนงวดที่จะผ่อนชำระ

2) การคิดดอกเบี้ยเงินกู้แบบลดต้นลดดอก (Effective Rate) เป็นการคำนวณดอกเบี้ยในสินเชื่อเกือบทุกประเภท การคิดดอกเบี้ยวิธีนี้จะคิดทีละงวดจากฐานต้นเงินที่ทยอยลดลงตามการชำระหนี้ “กฎหมายห้ามผู้ให้กู้ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินเรียกดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี”

หากฝ่าฝืนมีความผิดตาม พ.ร.บ. ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 มาตรา 3 มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และข้อตกลงในส่วนดอกเบี้ยเป็นโมฆะ เสมือนหนึ่งไม่มีการตกลงเรียกดอกเบี้ย ผู้กู้จึงไม่ต้องชำระดอกเบี้ย ต้องชำระเพียงต้นเงินเท่านั้น

หากตกลงกันว่าจะต้องเสียดอกเบี้ย แต่ไม่กำหนดอัตราดอกเบี้ย ผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยได้เพียงร้อยละ 7.5 ต่อปี

ตัวอย่างการคิดดอกเบี้ยเงินกู้ กรณีกู้เงินจำนวน 100,000 บาท ส่งชำระ 5 ปี

งวด ส่ง ชำระ	สถาบันการเงิน				บริษัทไฟแนนส์				นายทุนนอกกระบบ			
	คิดดอกเบี้ยแบบ ลดต้นลดดอก (Effective Rate)				คิดดอกเบี้ยแบบคงที่ (Fixed Rate)				คิดดอกเบี้ย แบบลดต้นลดดอก (Effective Rate)			
	อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 7 ต่อปี				อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 7 ต่อปี				อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 120 ต่อปี (หรือร้อยละ 10 ต่อเดือน)			
	ต้นเงิน คง เหลือ	ชำระ ต้นเงิน	ดอก เบี้ย	รวม ชำระ งวด	ต้นเงิน คง เหลือ	ชำระ ต้นเงิน	ดอก เบี้ย	รวม ชำระ งวด	ต้นเงิน คง เหลือ	ชำระ ต้นเงิน	ดอก เบี้ย	รวม ชำระ งวด
ปีที่ 1	100,000	20,000	7,000	27,000	100,000	20,000	7,000	27,000	100,000	20,000	120,000	140,000
ปีที่ 2	80,000	20,000	5,600	25,600	80,000	20,000	7,000	27,000	80,000	20,000	96,000	116,000
ปีที่ 3	60,000	20,000	4,200	24,200	60,000	20,000	7,000	27,000	60,000	20,000	72,000	92,000
ปีที่ 4	40,000	20,000	2,800	22,800	40,000	20,000	7,000	27,000	40,000	20,000	48,000	68,000
ปีที่ 5	20,000	20,000	1,400	21,400	20,000	20,000	7,000	27,000	20,000	20,000	24,000	44,000
	รวม		21,000	121,000	รวม		35,000	135,000	รวม		360,000	460,000

ข้อดีข้อเสียของการคิดดอกเบี้ยแต่ละประเภท

▶▶▶ การคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก ทำให้ดอกเบี้ยที่ชำระรวมน้อยกว่าเพราะจะคิดจากต้นเงินคงเหลือจริง ซึ่งยังชำระต้นเงินกู้มาก ดอกเบี้ยยังลดลงมาก

▶▶▶ การคิดดอกเบี้ยแบบต้นเงินคงที่ จะจ่ายดอกเบี้ยมากกว่าการคิดแบบลดต้นลดดอก หากอัตราดอกเบี้ยเงินต้น และระยะเวลาเท่ากัน เพราะจำนวนเงินที่ต้องจ่ายเป็นดอกเบี้ยได้คิดจากต้นเงินกู้ทั้งหมดตามจำนวนปีที่ส่งชำระแล้ว แม้เราจะชำระเหลือเงินต้นน้อยลงแต่ดอกเบี้ยก็เสียเท่าเดิม ซึ่งจะทำให้ผู้กู้ต้องจ่ายดอกเบี้ยที่แท้จริงสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยตามสัญญา ตัวอย่างเช่น คิดดอกเบี้ยแบบ คงที่ (Fixed Rate) ในปีที่ 5 ผู้กู้ชำระต้นเงินที่คงเหลืองวดสุดท้าย 20,000 บาท และดอกเบี้ยอีก 7,000 บาท อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจึงสูงถึงร้อยละ 35 ต่อปี

▶▶▶ การคิดดอกเบี้ยของหนี้ในระบบ จะมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก จำนวนเงินที่ชำระหนี้เงินกู้จะมากกว่าต้นเงินที่กู้จริง 5 – 10 เท่า และหากชำระดอกเบี้ยไม่ได้ เจ้าหนี้บางรายอาจนำดอกเบี้ยทบเป็นต้นเงิน

▶▶▶ การคิดดอกเบี้ยแบบหักไว้ก่อนล่วงหน้าในวันที่รับเงินกู้ การคิดด้วยวิธีนี้ผู้กู้จะเสียเปรียบ เพราะต้องจ่ายดอกเบี้ยก่อนล่วงหน้า และอัตราดอกเบี้ยที่จ่ายจะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยตามสัญญา เช่น เงินกู้ 100,000 ดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี ปีแรกจะถูกหักดอกเบี้ยไว้ก่อน 7,000 บาท ได้รับเงินกู้ 93,000 บาท อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับ $7,000 \times 100 = 7.5 \%$

4. รู้แหล่งเงินกู้

แหล่งเงินกู้แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

4.1 ในระบบ

4.1.1 สถาบันการเงินในระบบ

1) สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

2) ธนาคารพาณิชย์และนิติบุคคลผู้ประกอบการการเงินอื่น เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกรุงศรี เป็นต้น

4.1.2 สถาบันการเงินในระบบชุมชน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนพื้นฟูเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ในรูปแบบต่างๆ กลุ่มเกษตรกร ไร่รับจำนำ

4.1.3 ผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย หรือ Non – bank ได้แก่ บริษัทบัตรเครดิต บริษัทลิสซิ่ง อีออน อีซีบาย

4.2 นอกระบบ

4.2.1 คัดดอกเบี้ยยู่ติธรรม

- ญาติพี่น้อง
- นายทุนนอกระบบ ที่คัดดอกเบี้ยไม่เกินกฎหมาย

กำหนด

4.2.2 คัดดอกเบี้ยที่ไม่ยุติธรรม นายทุนนอกระบบ ที่คัดดอกเบี้ยเกินกว่ากฎหมายกำหนด

หลักการพิจารณาการเลือกแหล่งเงินกู้

ก่อนตัดสินใจเลือกแหล่งเงินกู้ เราควรศึกษาเงื่อนไขรายละเอียดแต่ละแหล่งอย่างละเอียดรอบคอบ และควรเริ่มจาก

- 1) ดูเงินออมทรัพย์ของตนเองว่ามีจำนวนเท่าใด เพื่อกู้เพิ่มเท่าที่จำเป็น
- 2) ยืมญาติพี่น้อง ที่สามารถดูแลให้ความช่วยเหลือ และไว้วางใจได้
- 3) หากไม่พอให้ขอกู้จากสถาบันการเงินในระบบต่างๆ
- 4) พึงหลีกเลี่ยงการกู้เงินนอกระบบ

5. รู้หลักใช้เงินกู้

เมื่อเราได้เงินกู้มาแล้ว จะต้องบริหารจัดการเงินกู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาลงท้ายหลังจากเราจะต้อง

5.1 ใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์

ไม่ควรแบ่งเงินกู้ไปทำอย่างอื่น เพราะอาจทำให้เราเสียเงินไม่พอที่จะทำสิ่งที่ตั้งใจและมีประโยชน์กว่า รวมทั้งอาจทำให้มีรายได้ไม่พอไปชำระหนี้ตามที่ประมาณการไว้แต่เดิม

5.2 เปิดเงินกู้ตามความก้าวหน้าโครงการ

- ทำให้เราไม่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ย โดยที่จะไม่ได้นำเงินกู้ไปใช้
- ป้องกันการเรียกคืนเงินกู้จากเจ้าหนี้ ซึ่งอาจทำให้ได้รับผลกระทบต่อธุรกิจที่ดำเนินการอยู่

5.3 จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายตามกิจการที่ขอ

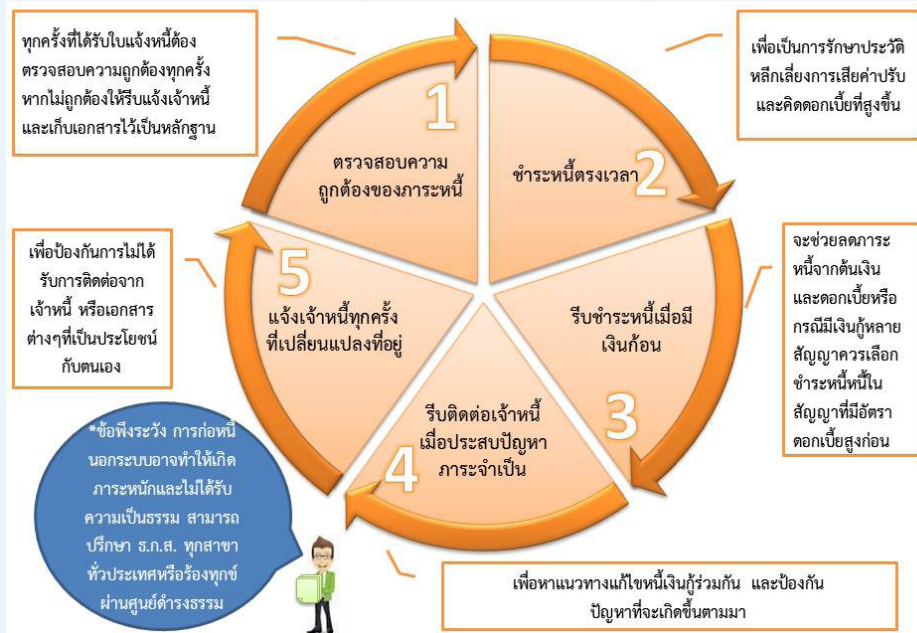
ทำให้เรารู้รายรับ รายจ่าย ที่แท้จริง แล้วนำไปวางแผนบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องในอนาคต

5.4 มีการบริหารความเสี่ยง

เพื่อป้องกันและบรรเทาความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การทำประกันภัยต่างๆ การออม การทำประกันชีวิต เป็นต้น

6. รู้การชำระหนี้

6. รู้วิธีการชำระหนี้เงินกู้

ความรู้ที่จำเป็นต่อการชำระหนี้เงินกู้ คือ

6.1 ต้องตรวจสอบความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ทุกครั้ง

เช่น ต้นเงินกู้ที่ชำระ ภาระหนี้ตามงวดกำหนดชำระ หากไม่ถูกต้อง ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ และเก็บเอกสารไว้เป็นหลักฐาน เป็นต้น

6.2 ชำระหนี้ตรงเวลา

การชำระหนี้ตรงเวลานอกจากทำให้เราไม่เสียค่าปรับ หรือ อัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น ยังเป็นการรักษาประวัติของเราซึ่งจะช่วยให้ การพิจารณาสินเชื่อครั้งต่อไปง่ายขึ้น และอาจได้รับส่วนลดอัตราดอกเบี้ย เมื่อได้รับใบเสร็จชำระหนี้ ให้ตรวจสอบความถูกต้องทุกครั้ง เช่น ยอดชำระหนี้ ลายเซ็นผู้รับเงิน เป็นต้น

6.3 รับผิดชอบหนี้เมื่อมีเงินก้อน

หากเจ้าหน้าที่ไม่ได้คิดเบี้ยปรับหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในกรณีชำระหนี้ ก่อนครบกำหนดชำระ การชำระหนี้เพิ่มขึ้นจะช่วยลดภาระหนี้จากต้นเงิน และดอกเบี้ย หรือกรณีมีเงินกู้หลายสัญญา ควรเลือกชำระหนี้ในสัญญา ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงก่อน

6.4 รับผิดชอบต่อเจ้าหนี้เมื่อประสบปัญหาการจำเป็

เพื่อหาแนวทางแก้ไขหนี้เงินกู้ร่วมกัน และป้องกันปัญหา ที่จะเกิดขึ้นตามมา ตลอดจนรักษาประวัติการชำระหนี้ เพราะการหนีหนี้ เจ้าหนี้ นอกจากจะไม่ช่วยแก้ปัญหาแล้ว ยังอาจทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น จนถึงการฟ้องร้องเกิดคดีความ

6.5 แจ้งเจ้าหนี้ทุกครั้งที่เปลี่ยนแปลงที่อยู่

เพื่อป้องกันการไม่ได้รับการติดต่อจากเจ้าหนี้ ไม่ได้รับใบแจ้งหนี้ หรือเอกสารต่างๆ อาจทำให้เสียสิทธิและโอกาสในการชำระหนี้เงินกู้ ที่เป็นประโยชน์กับตนเอง

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รักรอบเรื่องการเงิน วางแผนการเงินอย่าง

ชาญฉลาด. สืบค้นจาก [http://www.bot.or.th/THAI/](http://www.bot.or.th/THAI/STATISTICS/Pages/index1.aspx)

STATISTICS/Pages/index1.aspx เมื่อ 25 พฤษภาคม 2557

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รักรอบเรื่องการเงินรักษาสีತಿ รู้หน้าที่มีเป้าหมาย

การเงิน. สืบค้นจาก [http://www.bot.or.th/THAI/STATISTICS/](http://www.bot.or.th/THAI/STATISTICS/Pages/index1.aspx)

Pages/index1.aspx เมื่อ 25 พฤษภาคม 2557

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์. (2551). กรมส่งเสริมสหกรณ์คู่มือ

การบริหารการเงินภาคครัวเรือน. กรมส่งเสริมสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ

อ้างอิงที่มาภาพที่ไม่ปรากฏชื่อ. สืบค้นจาก <http://www.google.co.th>

- ความรู้เรื่องทางการเงิน จาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(<http://www.tsi-thailand.org/>)

- ความรู้เรื่องทางการเงิน จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย

- สถาบันคุ้มครองเงินฝาก

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2346 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL CO-OPERATIVES
2346 Phahon Yothin Road, Chatuchak, Bangkok 10900
TEL. 0 2558 6555 FAX. 0 2558 6341 www.baac.or.th

เคิงผู้ดำรงประธาน

คำสั่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ที่ 8577/2557

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy)

ด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยได้รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556 (Financial Literacy) พบว่า ประชาชนในประเทศไทยมีความรู้เรื่องทักษะทางการเงินต่ำสุดในอาเซียน โดยเฉพาะประชาชนที่มีการศึกษาและรายได้ต่ำ ดังนั้น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญในภาคชนบท ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) แก่ลูกค้า ธ.ก.ส.

เพื่อให้การจัดทำโครงการดังกล่าวสัมฤทธิ์ผลอย่างยั่งยืน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy) ดังนี้

1. คณะกรรมการ ประกอบด้วย

1.1 นายสมศักดิ์ กังธีระวัฒน์	รองผู้จัดการ	ประธานกรรมการ
1.2 นางสุมาลี บุณยทริก	ผู้ช่วยผู้จัดการ	รองประธานกรรมการ
1.3 นายสุรพงษ์ นิลพันธุ์	ผู้ช่วยผู้จัดการ	รองประธานกรรมการ
1.4 ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย		กรรมการ
1.5 ผู้อำนวยการฝ่ายเงินฝาก		กรรมการ
1.6 ผู้อำนวยการฝ่ายกลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์		กรรมการ
1.7 ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาลูกค้าและชนบท		กรรมการ
1.8 ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์		กรรมการ
1.9 ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์		กรรมการ
และสื่อสาธารณะ		
1.10 ผู้อำนวยการสำนักสินเชื่อวิสาหกิจชุมชน		กรรมการ
และกองทุนหมู่บ้าน		
1.11 ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย ธ.ก.ส.		กรรมการและเลขานุการ

2. คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 2.1 กำหนดแผนการบริหารโครงการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy)
- 2.2 พิจารณาเนื้อหาสื่อการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy)
- 2.3 พิจารณาแนวทางการเผยแพร่ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆ

2.4 แต่งตั้งคณะทำงานชุดย่อยเพื่อจัดทำเนื้อหาสื่อและวิชาการตามโครงการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy)

2.5 พิจารณาเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้เรื่องทางการเงิน (Financial Literacy)

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2557

(ลงชื่อ)

ลักษณะ เวชานาวิช

(นายลักษณะ เวชานาวิช)

ผู้จัดการธนาคาร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ศูนย์วิจัย ธ.ก.ส.

ศูนย์วิจัย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

469 ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0-2280-0180 ต่อ 2159 โทรสาร 0-2281-4731

www.pandinthong.com

ISBN 978-616737279-2

9 786167 372792